

รายวิชาคณิตศาสตร์

รหัสวิชา ค16101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง วิเคราะห์โจทย์ปัญหาเศษส่วน
และจำนวนคละไม่เกิน 2 ขั้นตอน

ครูผู้สอน ครูทรงพล ลิ่มทรงธรรม

ครูรุจิรดา เวทยนุกูล

วิเคราะห์โจทย์ปัญหาเศษส่วน และจำนวนคละไม่เกิน 2 ขั้นตอน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหา
เศษส่วนและจำนวนคละไม่เกิน 2 ขั้นตอน

คำถามชวนคิด?

แม่ให้เงินไบบัว 13 บาท พ่อให้เงินไบบัวอีก 15 บาท
ไบบัวนำเงินที่แม่และพ่อให้ไปซื้อปากกาตามละ 14 บาท
ไบบัวซื้อปากกาได้กี่ด้าม

ประโยคสัญลักษณ์ $(13+15) \div 14 = \square$

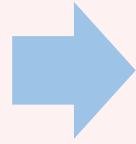
ไบบุญมีเงิน 50 บาท ต้องการซื้อสมุดเล่มละ 6 บาท
จำนวน 10 เล่ม ไบบุญต้องการหาเงินมาเพิ่มอีกกี่บาท

ประโยคสัญลักษณ์ $(10 \times 6) - 50 = \square$

การแก้โจทย์ปัญหา
2 ขั้นตอน

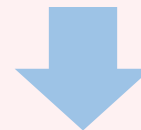
ทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา

วางแผนแก้โจทย์ปัญหา

ดำเนินการตามแผน

ตรวจสอบคำตอบ

วินัยใช้เวลาทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ $\frac{5}{6}$ ชั่วโมง

ซึ่งมากกว่าทำการบ้านวิชาภาษาไทย $\frac{1}{4}$ ชั่วโมง

วินัยใช้เวลาทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทยกี่ชั่วโมง

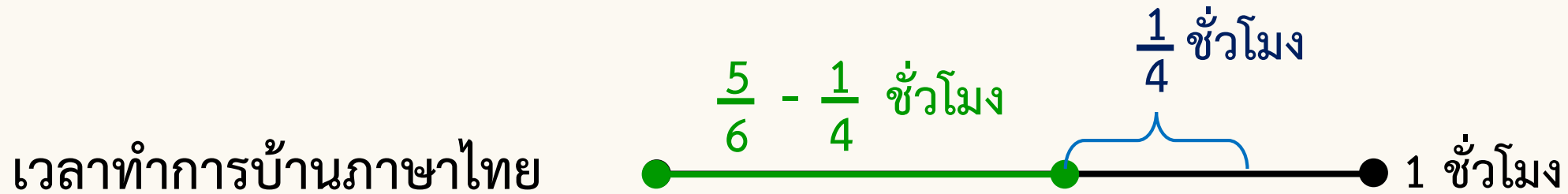
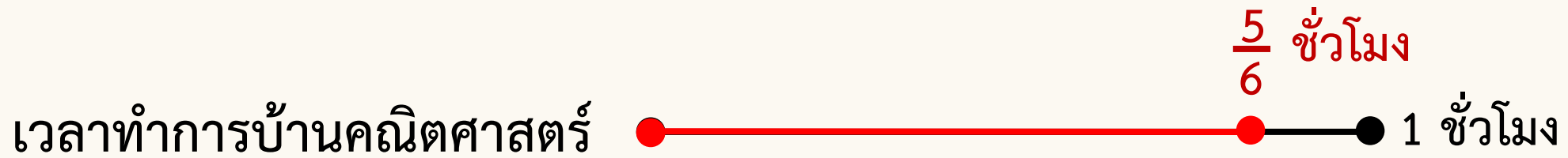

วินัยใช้เวลาทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ $\frac{5}{6}$ ชั่วโมง ซึ่งมากกว่าทำการบ้าน
วิชาภาษาไทย $\frac{1}{4}$ ชั่วโมง วินัยใช้เวลาทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์
และวิชาภาษาไทยกี่ชั่วโมง

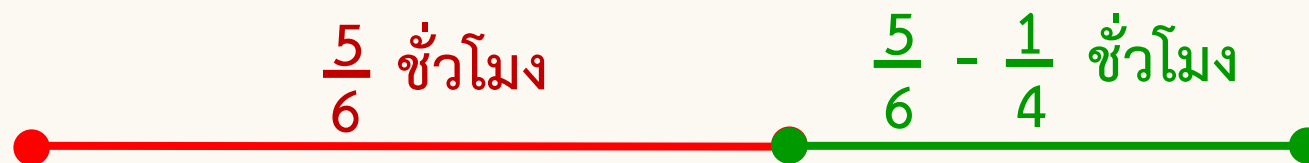
โจทย์ถามอะไร   วินัยใช้เวลาทำวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยกี่ชั่วโมง

โจทย์กำหนด   วินัยใช้เวลาทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ $\frac{5}{6}$ ชั่วโมง
ซึ่งมากกว่าทำการบ้านวิชาภาษาไทย $\frac{1}{4}$ ชั่วโมง

วินัยใช้เวลาทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ $\frac{5}{6}$ ชั่วโมง ซึ่งมากกว่าทำการบ้านวิชาภาษาไทย $\frac{1}{4}$ ชั่วโมง วินัยใช้เวลาทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทยกี่ชั่วโมง

เวลาทำการบ้านคณิตศาสตร์และภาษาไทย

$$\frac{5}{6} + \left(\frac{5}{6} - \frac{1}{4} \right) = \frac{5}{6} + \left(\frac{5 \times 2}{6 \times 2} - \frac{1 \times 3}{4 \times 3} \right)$$

ค.ร.น. ของ 6 และ 4 คือ 12

$$= \frac{5}{6} + \left(\frac{10}{12} - \frac{3}{12} \right)$$

$$= \frac{5}{6} + \frac{7}{12}$$

ค.ร.น. ของ 6 และ 12 คือ 12

$$= \frac{5 \times 2}{6 \times 2} + \frac{7}{12}$$

$$= \frac{10}{12} + \frac{7}{12}$$

$$= \frac{17}{12}$$

$$= 1\frac{5}{12}$$

$$\begin{array}{r} 12 \overline{) 17} \\ \underline{12} \\ 5 \end{array}$$

เศษ 5

$$\frac{17}{12} = 1\frac{5}{12}$$

ดังนั้น วินัยใช้เวลาทำวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทย $1\frac{5}{12}$ ชั่วโมง

ตอบ $1\frac{5}{12}$ ชั่วโมง

$1\frac{5}{12}$ ชั่วโมงเป็นคำตอบที่สมเหตุสมผลหรือไม่

ทำการบ้านคณิตศาสตร์ใช้เวลา $\frac{5}{6}$ ชั่วโมง หรือประมาณ 1 ชั่วโมง

ทำการบ้านคณิตศาสตร์และภาษาไทยใช้เวลา $1\frac{5}{12}$ ชั่วโมง หรือประมาณ $1\frac{1}{2}$ ชั่วโมง

ทำการบ้านภาษาไทยใช้เวลา $1\frac{1}{2} - 1 = \frac{1}{2}$ ชั่วโมง

ซึ่งทำการบ้านภาษาไทยใช้เวลา $\frac{5}{6} - \frac{1}{4} = \frac{7}{12}$ ชั่วโมง

($\frac{1}{2}$ โทล้เคียง $\frac{7}{12}$ ชั่วโมง)

ดังนั้น $1\frac{5}{12}$ เป็นคำตอบที่สมเหตุสมผล

นักเรียนชมรมรักษ์สิ่งแวดล้อมทำน้ำหมักชีวภาพได้ $12\frac{3}{5}$ ลิตร

ต้องการแบ่งใส่ขวด 10 ขวด ขวดละ $1\frac{1}{4}$ ลิตร

มีน้ำหมักชีวภาพเพียงพอสำหรับบรรจุ 10 ขวด

หรือไม่ ถ้าเพียงพอจะเหลือน้ำหมักชีวภาพเท่าไร

ถ้าไม่เพียงพอจะต้องทำน้ำหมักเพิ่มอีกเท่าไร

นักเรียนชมรมรักษ์สิ่งแวดล้อมทำน้ำหมักชีวภาพได้ $12\frac{3}{5}$ ลิตร
ต้องการแบ่งใส่ขวด 10 ขวด ขวดละ $1\frac{1}{4}$ ลิตร มีน้ำหมักชีวภาพ
เพียงพอสำหรับบรรจุ 10 ขวด หรือไม่ ถ้าเพียงพอจะเหลือน้ำหมัก
ชีวภาพเท่าไร ถ้าไม่เพียงพอจะต้องทำน้ำหมักเพิ่มอีกเท่าไร

โจทย์ถามอะไร

มีน้ำหมักชีวภาพเพียงพอสำหรับบรรจุ 10 ขวด หรือไม่

ถ้าเพียงพอจะเหลือน้ำหมักชีวภาพเท่าไร

ถ้าไม่เพียงพอจะต้องทำน้ำหมักเพิ่มอีกเท่าไร

นักเรียนชมรมรักษ์สิ่งแวดล้อมทำน้ำหมักชีวภาพได้ $12\frac{3}{5}$ ลิตร
ต้องการแบ่งใส่ขวด 10 ขวด ขวดละ $1\frac{1}{4}$ ลิตร มีน้ำหมักชีวภาพ
เพียงพอสำหรับบรรจุ 10 ขวด หรือไม่ ถ้าเพียงพอจะเหลือน้ำหมัก
ชีวภาพเท่าไร ถ้าไม่เพียงพอจะต้องทำน้ำหมักเพิ่มอีกเท่าไร

โจทย์กำหนด นักเรียนชมรมรักษ์สิ่งแวดล้อมทำน้ำหมักชีวภาพได้ $12\frac{3}{5}$ ลิตร

นำมาแบ่งใส่ขวด 10 ขวด ขวดละ $1\frac{1}{4}$ ลิตร

$$\begin{aligned} 10 \times 1\frac{1}{4} &= 10 \times \frac{5}{4} \\ &= \frac{\cancel{10}^5 \times 5}{\cancel{4}_2} \\ &= \frac{25}{2} \\ &= 12\frac{1}{2} \end{aligned}$$

ใช้น้ำหมักชีวภาพไป $12\frac{1}{2}$ ลิตร

มีน้ำหมักชีวภาพ $12\frac{3}{5}$ ลิตร ต้องใช้บรรจุ $12\frac{1}{2}$ ลิตร

เปรียบเทียบ $12\frac{3}{5}$ กับ $12\frac{1}{2}$

พบว่า $12 = 12$

เปรียบเทียบ $\frac{3}{5}$ กับ $\frac{1}{2}$

$\frac{3}{5} > \frac{1}{2}$ ดังนั้น $12\frac{3}{5} > 12\frac{1}{2}$

มีน้ำหมักชีวภาพเพียงพอที่จะบรรจุ 10 ขวด

เหลือน้ำหมักชีวภาพ $12\frac{3}{5} - 12\frac{1}{2} = (12 + \frac{3}{5}) - (12 + \frac{1}{2})$ ลิตร

$= (12 - 12) + (\frac{3}{5} - \frac{1}{2})$ ลิตร

$= 0 + (\frac{3 \times 2}{5 \times 2} - \frac{1 \times 5}{2 \times 5})$ ลิตร

$= \frac{6}{10} - \frac{5}{10}$ ลิตร

$= \frac{1}{10}$ ลิตร

ค.ร.น. ของ 5 และ 2
คือ $5 \times 2 = 10$

เหลือน้ำหมักชีวภาพ $\frac{1}{10}$ ลิตร

ดังนั้น

มีน้ำหมักชีวภาพเพียงพอสำหรับบรรจุ 10 ขวด

และเหลือน้ำหมักชีวภาพ $\frac{1}{10}$ ลิตร

ตรวจสอบคำตอบ

เหลือน้ำหมักชีวภาพ $\frac{1}{10}$ ลิตร และใช้น้ำหมักชีวภาพไป $12\frac{1}{2}$ ลิตร หรือ $\frac{25}{2}$ ลิตร

$$\text{แสดงว่า มีน้ำหมักชีวภาพ } \frac{25}{2} + \frac{1}{10} = \frac{125}{10} + \frac{1}{10} \text{ ลิตร}$$

$$= \frac{\cancel{125}^{63}}{\cancel{10}_5} \text{ ลิตร}$$

$$= \frac{63}{5} \text{ ลิตร}$$

$$= 12\frac{3}{5} \text{ ลิตร ซึ่งสอดคล้องกับโจทย์}$$

ดังนั้น $\frac{1}{10}$ ลิตร เป็นคำตอบที่ถูกต้อง

แบบฝึกหัด 2.13

คำชี้แจง

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

1. ครูให้นักเรียนจับคู่
ทำแบบฝึกหัด 2.13
2. แจกแบบฝึกหัด 2.13
3. ครูเดินดูนักเรียน ให้คำแนะนำ
และตรวจสอบความถูกต้อง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 2.13
ข้อ 1-2 และ ข้อ 3-4 ทำเป็นการบ้าน
2. ให้เวลาในการทำ 10 นาที

แบบฝึกหัด 2.13

วิเคราะห์โจทย์และหาคำตอบ

- แม่ค้ามีน้ำตาลทราย 40 กิโลกรัม นำมาแบ่งใส่ถุง ถุงละ $\frac{4}{5}$ กิโลกรัม ขายถุงละ 22 บาท ถ้าแม่ค้าขายน้ำตาลทรายหมด จะได้เงินกี่บาท
  - โจทย์ถามอะไร
  - โจทย์กำหนดอะไร
- หาคำตอบได้อย่างไร
  - แม่ค้าแบ่งน้ำตาลทรายได้กี่ถุง หาคำตอบได้อย่างไร
- ถ้าแม่ค้าขายน้ำตาลทรายหมดจะได้เงินกี่บาท หาคำตอบได้อย่างไร
- ได้คำตอบเท่าไร
- สรุปคำตอบได้อย่างไร
- ตรวจสอบคำตอบได้อย่างไร

- วันแรกชาวสวนเก็บพริกชี้ฟ้าได้ $6\frac{1}{4}$ กิโลกรัม ซึ่งมากกว่าวันที่สอง $1\frac{3}{10}$ กิโลกรัม ในเวลาสองวันชาวสวนเก็บพริกชี้ฟ้าได้กี่กิโลกรัม
  - โจทย์ถามอะไร
  - โจทย์กำหนดอะไร
  - หาคำตอบได้อย่างไร
    - วันที่สองชาวสวนเก็บพริกชี้ฟ้าได้กี่กิโลกรัม หาได้อย่างไร
    - ในเวลาสองวันชาวสวนเก็บพริกชี้ฟ้าได้กี่กิโลกรัม หาได้อย่างไร
  - ได้คำตอบเท่าไร
  - สรุปคำตอบได้อย่างไร
  - ตรวจสอบคำตอบได้อย่างไร

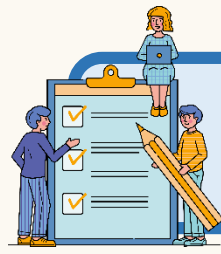
- คู่มือเขียนยาว $12\frac{3}{4}$ เมตร แบ่งให้นักเรียน 6 คน คนละ $1\frac{3}{10}$ เมตร ครูจะเหลือเชือกกี่เมตร
  - โจทย์ถามอะไร
  - โจทย์กำหนดอะไร
  - หาคำตอบได้อย่างไร
    - ครูแบ่งเชือกให้นักเรียนกี่เมตร หาคำตอบได้อย่างไร
    - ครูเหลือเชือกกี่เมตร หาคำตอบได้อย่างไร
  - ได้คำตอบเท่าไร
  - สรุปคำตอบได้อย่างไร
  - ตรวจสอบคำตอบได้อย่างไร

- แก้วซื้อผ้าดิบมา 6 เมตร ตัดไปทำผ้าเช็ดตัว $\frac{4}{5}$ เมตร แบ่งผ้าดิบที่เหลือ ผืนละ $\frac{13}{20}$ เมตร เพื่อนำไปใช้ในห้องครัว แก้วจะได้ผ้าดิบไปใช้ในครัวกี่ผืน
  - โจทย์ถามอะไร
  - โจทย์กำหนดอะไร
  - หาคำตอบได้อย่างไร
    - แก้วเหลือผ้าดิบไปใช้ในครัวกี่เมตร หาคำตอบได้อย่างไร
    - แก้วตัดผ้าดิบที่เหลือไปใช้ในครัวได้กี่ผืน
  - ได้คำตอบเท่าไร
  - สรุปคำตอบได้อย่างไร
  - ตรวจสอบคำตอบได้อย่างไร

แบบฝึกหัด 2.13

วิเคราะห์โจทย์และหาคำตอบ

1. แม่ค้ามีน้ำตาลทราย 40 กิโลกรัม นำมาแบ่งใส่ถุง ถุงละ $\frac{4}{5}$ กิโลกรัม ขายถุงละ 22 บาท ถ้าแม่ค้าขายน้ำตาลทรายหมด จะได้เงินกี่บาท

1) โจทย์ถามอะไร _____

2) โจทย์กำหนดอะไร _____

3) หาคำตอบได้อย่างไร

- แม่ค้าแบ่งน้ำตาลทรายได้กี่ถุง หาคำตอบได้อย่างไร

- ถ้าแม่ค้าขายน้ำตาลทรายหมดจะได้เงินกี่บาท หากคำตอบได้อย่างไร

---

4) ได้คำตอบเท่าไร

---

5) สรุปคำตอบได้อย่างไร

6) ตรวจสอบคำตอบได้อย่างไร

2. วันแรกชาวสวนเก็บพริกชี้หนูได้ $6\frac{1}{4}$ กิโลกรัม ซึ่งมากกว่าวันที่สอง $1\frac{3}{10}$ กิโลกรัม
ในเวลาสองวันชาวสวนเก็บพริกชี้หนูได้กี่กิโลกรัม

1) โจทย์ถามอะไร

---

2) โจทย์กำหนดอะไร

---

3) หาคำตอบได้อย่างไร

- วันที่สองชาวสวนเก็บพริกชี้หนูได้กี่กิโลกรัม หาได้อย่างไร

- ในเวลาสองวันชาวสวนเก็บพริกชี้หนูได้ที่กี่โลกรัม หาได้อย่างไร

---

4) ได้คำตอบเท่าไร

---

5) สรุปคำตอบได้อย่างไร

---

6) ตรวจสอบคำตอบได้อย่างไร

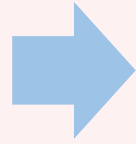

สรุปบทเรียน

การแก้โจทย์ปัญหา
2 ขั้นตอน

ทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา

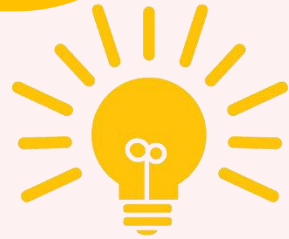
วางแผนแก้โจทย์ปัญหา

ดำเนินการตามแผน

ตรวจสอบคำตอบ

บทเรียนครั้งต่อไป

แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาเศษส่วน
และจำนวนคละไม่เกิน 2 ขั้นตอน

สิ่งที่ต้องเตรียมในชั่วโมงต่อไป

1. โจทย์ปัญหาเศษส่วนและจำนวนคละ
ไม่เกิน 2 ขั้นตอน
2. แบบฝึกหัด 2.14

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

